

Helse- og omsorgsdepartementet
Postboks 8011 Dep
0030 Oslo

Dato
06.01.2025

Høringssvar – Endringer i reglene om taushetsplikt i helsepersonelloven og pasientjournalloven mv.

Mental Helse er Norges største bruker- og medlemsorganisasjon innen psykisk helse. Med over 11.500 medlemmer fordelt over hele landet bidrar vi til å skape gode møteplasser og drifter relevante tjenester og prosjekter som bidrar til bedre psykisk helse. Våre 350 brukerrepresentanter bidrar til høy brukermedvirkning i helsetjenestene.

Mental Helse takker for muligheten til å gi innspill til de foreslåtte endringene i reglene for taushetsplikt og deling av helseopplysninger. Vi har lenge advart mot en uthuling av taushetsplikten i helsetjenesten, enten det gjelder eksterne instanser eller helsepersonells innsyn i pasientjournal til andre enn sine egne pasienter. Innsyn i pasientjournaler kan være begrunnet i læring, kvalitetssikring, kontroll, styring, helseforskning, dokumentasjon og administrasjon.

Mental Helse støtter en bedre tilrettelegging for forskning og registerforskning innen psykisk helse, da dette er viktig for å styrke kunnskapsgrunnlaget og forbedre helsetjenestene. Samtidig er vi bekymret for tiltak som kan svekke tilliten til taushetsplikten.

Mental Helse er her spesielt bekymret for forslaget om å oppheve § 5-3 i pasient- og brukerrettighetsloven, som gir pasienter rett til å motsette seg tilgjengeliggjøring av helseopplysninger, og å flytte denne retten til helsepersonelloven § 23 fjerde ledd. Plasseringen av § 5-3 i pasient- og brukerrettighetsloven handler om tilgjengelighet for brukere og pårørende. Den er i dag etablert og kjent der. Loven er publisert på Lovdata, hvor pasienter og pårørende enkelt kan lese hele teksten og få tilgang til alle relevante bestemmelser. I tillegg har Helsedirektoratet utarbeidet rundskriv og veiledere som forklarer loven på en forståelig måte.

En pasient eller brukers rett til å motsette seg overføring og tilgjengeliggjøring av journal eller opplysninger i journal er en grunnleggende rettighet, som det ikke er naturlig å søke etter andre steder enn i pasient- og brukerrettighetsloven. Denne retten har en etablert og naturlig plass i pasient- og brukerrettighetsloven. At teksten i § 5-3 blir ivaretatt i helsepersonelloven er ikke det samme som at den forblir like tilgjengelig for brukere og pårørende. Helsepersonelloven er ikke et lovverk som pasienter og pårørende vanligvis bruker for å finne sine rettigheter.

Det er viktig at helsepersonells tilgang til pasientjournaler skjer på en måte som ivaretar pasientenes rettigheter. Når helsepersonell selv vurderer nødvendigheten av å bruke informasjon fra journaler, uten at det finnes en ekstra kontroll fra ledelse eller andre instanser, kan det svekke tilliten til systemet.

Side 1 av 2

For å styrke tilliten, er det viktig at pasienter vet at opplysningene deres bare brukes når det er nødvendig. Dette krever en tydelig kontrollfunksjon som kan sikre at vurderinger om tilgang er forsvarlige.

Med vennlig hilsen

Ole-Marius Minde Johnsen /s/
Landsleder

Linda Berg-Heggelund /s/
Generalsekretær